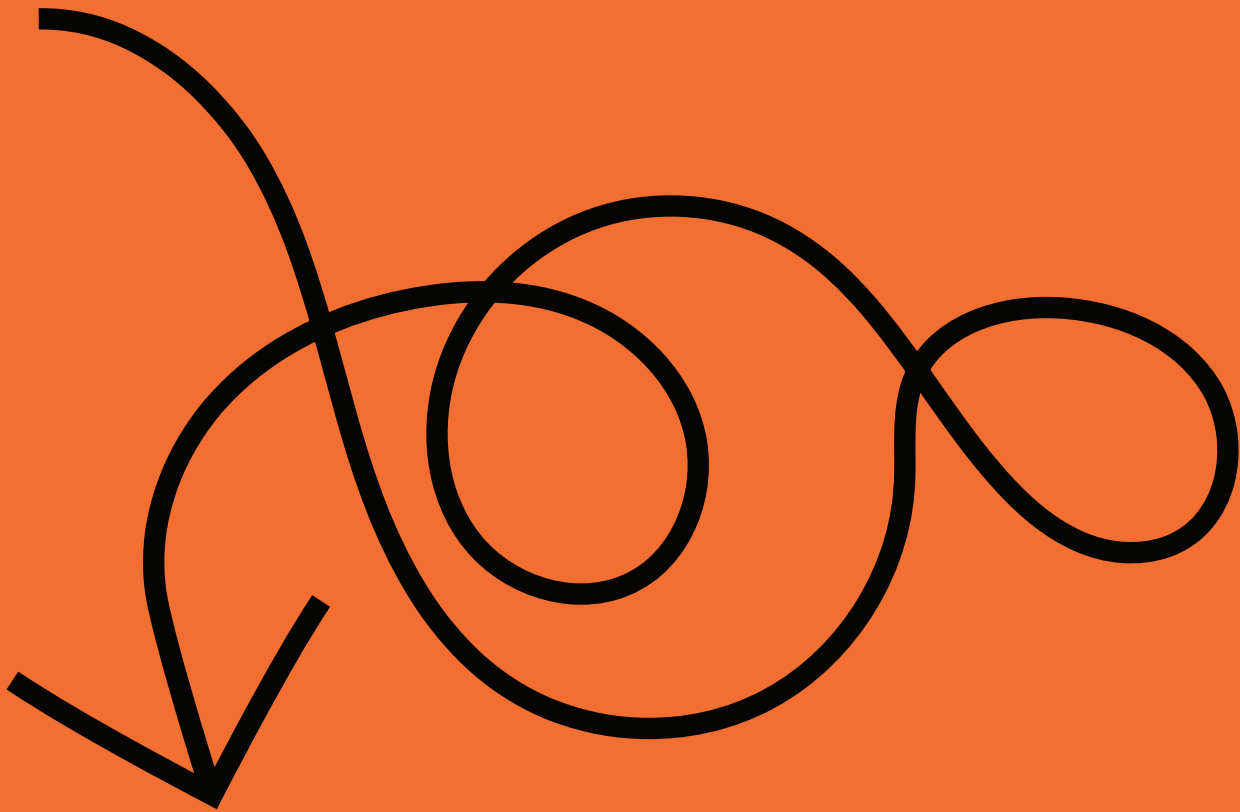

Vilka konsekvenser får friskolornas vinstförbud för elever och kommuner?

Innehåll

Förord	2
1. Inledning	3
Metod och kort om rapporten	6
2. Andel elever i fristående skolor	7
3. Avslutande diskussion	10
Bilaga 1: Hur många "nya" elever måste respektive kommun ta emot?	12

Förord

Dagens system med friskolor som finansieras genom att varje elev får med sig en peng har funnits sedan början av 1990-talet. Det var ett sätt att hitta en lösning som möjliggjorde fortsatt solidarisk finansiering av skolan via skattsedeln samtidigt som eleven och dennes föräldrar fick större möjlighet att påverka sin livssituation. Det fria skolvalet infördes som en del i en bred reformvåg som öppnade upp för konkurrensutsättning inom en rad olika områden, som inom jobbmatchning och flyg. Dessutom fick andra än Televerket börja äga telefoner. Svenska fick det manöverutrymme de efterfrågade.

Det är denna egenmakt i skolan som motståndarna till det fria skolvalet nu vill rulla tillbaka. För även om de ofta hävdar motsatsen är det tydligt att en drastiskt minskad friskolebransch skulle minska det utbud som är en förutsättning för valfriheten i skolan. Det visas tydligt i denna rapport. Enligt ett scenario där Socialdemokraternas förslag om minskad skolpeng och vinstförbud halverar friskolebranschen skulle över 86 000 grundskoleelever berövas möjligheten att gå i friskola. Dessutom måste 278 av landets 290 kommuner kunna ta emot sin del av dessa barn i den kommunala skolan. Är de redo för det?

Andreas Åström, näringspolitisk chef Almega

1. Inledning

Inför Socialdemokraternas kongress den 3–7 november 2021 har partistyrelsen föreslagit att partiet ska förbjuda vinst i friskoleföretag. Som det står i riktlinjerna till kongressen: "Vi socialdemokrater vill förbjuda vinstuttag ur skolan."¹ Det är ett nytt besked som förstärker partiets motstånd mot friskolor och i förlängningen det fria skolvalet. Det förslag som lades fram 2018, på basis av Ilmar Reepalus utredning, SOU 2016:78, innebar att vinsterna i skolan skulle begränsas till sju procent av företagets operativa kapital plus statslåneräntan. Det föll dock i riksdagen. Nu går S alltså ett steg längre och vill få bort vinsterna helt och hållet. Utbildningsminister Anna Ekström är tydlig med "att det är en skärpning mot vad S sagt tidigare".² Finansminister Magdalena Andersson har också uttryckt sitt stöd för denna linje.³

Socialdemokraterna är noga med att försäkra att de inte är mot vare sig det fria skolvalet eller friskolor. Men frågan är om denna inställning går ihop med ett vinstförbud. För vilka skulle konsekvenserna bli om ett sådant förslag blev verklighet? För friskolebranschen, för de över miljonen människor som skulle beröras och för alla de kommuner som måste kunna ta emot de elever som idag går i en fristående skola?

För det första står det klart att utan möjlighet att göra överskott kommer åtminstone merparten av de friskolor som drivs som (del av) ett aktiebolag att tvingas upphöra med verksamheten. En rörelse som syftar till att göra överskott vill och kan inte fortsätta om det blir förbjudet att just göra överskott. Det innebär att vi lägger ned vår gymnasieskola", säger exempelvis John Feldhoffer, NTI Handelsgymnasiet.⁴

Hur stor del av friskolebranschen handlar det då om? Och hur många elever är berörda?

- Det finns idag drygt 4 100 fristående skolor och förskolor.
- Sammanlagt går det drygt 400 000 barn och ungdomar i dessa skolor och förskolor. Tillsammans med föräldrarna handlar det alltså om över en miljon människor. Dessutom är det många som skulle vilja gå i en friskola men som ännu inte har kunnat få en sådan plats.
- 70 procent av alla fristående skolor drivs som aktiebolag.

1 https://www.socialdemokraterna.se/download/18.58f114e917c0725de62110f/1632321670704/Riktlinjer%20till%20Kongressen_2021.pdf.

2 <https://www.dn.se/sverige/s-forslag-forbjud-vinstuttag-i-skolan/> Det är än så länge oklart huruvida det är vinst eller utdelningar som Socialdemokraterna avser förbjuda.

3 <https://www.svd.se/andersson-vinstintresse-och-skola-oforenligt>

4 <https://www.tn.se/inrikes/s-forslag-forbjud-vinstuttag-i-skolan/>

- Det finns 381 gymnasieskolor och 501 grundskolor som drivs som aktiebolag. Till det kommer 1 215 förskolor.⁵
- 77 procent av alla friskoleelever går i en skola som drivs som aktiebolag.

Vinstförbud är än så länge bara ett förslag till S-kongressen. Det finns fortfarande en del frågetecken när det gäller hur ett sådant förslag ska kunna genomföras. Det gäller dels rent tekniskt, det vill säga hur en sådan lagstiftning ska utformas utan att bryta mot andra lagar. Och det gäller också politiskt, det vill säga hur ett sådant förslag ska kunna få stöd av en majoritet i riksdagen. Det är således långt från att vara ett konkret lagstiftningsförslag och får i stället ses som en ambition på medellång sikt, om än en allvarlig sådan.

På kort sikt finns det dock en fara, som också skulle påverka friskolornas ekonomi och därmed det fria skolvalet. För Anna Ekström har även sagt att hon har som ambition att sänka den skolpeng som går till friskolor med så mycket som 8,5 procent.⁶

Almega har varit i kontakt med Regeringskansliet för att få ett underlag till denna siffra. Men vi har inte fått något svar. Under en pressträff den 10 september hänvisade Anna Ekström till utredningen **En mer likvärdig skola – minskad skolsegregation och förbättrad resurstilldelning** (SOU 2020:28), under ledning av Björn Åstrand, som grund för en sänkning av skolpengen med 8,5 procent. Utredningen anger dock inte någon siffra vad gäller storleken på sänkningen av friskolornas skolpeng. Så här står det (sid 652):

Förslaget innebär att kommunernas bidrag till enskilda huvudmän kommer att minska, men det är omöjligt att på förhand ange hur mycket. Klart är att förslaget kommer att få olika stor betydelse i olika kommuner beroende på hur många elever som går i fristående skola, beroende på hur stor variationen i elevunderlag är i kommunen och beroende på kommunens bedömning av merkostnadernas storlek.⁷

Men nu har Anna Ekström alltså fastslagit att storleken på sänkningen av den skolpeng som går till friskolor ska ligga på 8,5 procent. Låt oss därför utgå från den. Vi utgår också från att förslaget, precis som i Åstrands utredning, bara gäller grundskolan, där kommunerna har ett ansvar utifrån skolplikten.

Trots att Åstrands utredning föreslår sänkt skolpeng för friskolor saknar den genomgripande analyser av vilka konsekvenser detta skulle få för friskolorna och deras ekonomi. Denna frånvaro av konsekvensanalys är desto underligare med tanke på att utredningen (figur 8:12, sid 492) visar att rörelseöverskottet (intäkter minus kostnader) i fristående grundskolor de senaste åren legat mellan 1 och 3 procent.⁸ Det gör att den aviserade sänkningen, allt annat lika, skulle innebära att fristående grundskolor i snitt skulle få ett **rörelseunderskott** på mellan 7,5 och 5,5 procent. Till saken hör att rörelsemarginalen inte räknar in finansiella kostnader och skatt, så företagen har alltså ytterligare utgifter.

5 Inklusive enkla bolag, handelsbolag och kommanditbolag.

6 <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2021/09/digital-presstraff-med-anna-ekstrom-och-matilda-ernkrans/>

7 I Åstrands utredning finns dock en tabell (7:9) där siffran 8,5 procent nämns som resultatet i en av två simuleringar av merkostnader i kommunala skolor för överkapacitet vid variation.

8 Enligt nämnda figur i Åstrands utredning var rörelseöverskottet mellan 1 och 3 procent åren 2014–2018. 2013 låg det något över tre procent. 2012 var ett undantag då rörelseöverskottet var sju procent. 2011 och 2010 låg det på drygt fyra procent för att 2009 vara nere på två procent. Enligt skolforskaren Gabriel Heller-Sahlgren var rörelsemarginalen för alla friskolor år 2018 endast 0,6 procent, https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/utbildning/friskolorna-och-skolkostnaderna_1153456.html. Och den genomsnittliga rörelsemarginalen för företag som driver fristående skolor och förskolor är 3,4 procent. https://www.friskola.se/app/uploads/2021/03/faktaomfriskolor_webb.pdf

Det står således klart att ovanstående är en kalkyl som många friskolor – oavsett om de är aktiebolag eller inte – knappast kan leva med, utan de blir tvungna att lägga ner. Visst skulle man kunna hävda att friskolorna får anpassa sig, minska på kostnaderna och/eller försöka öka intäkterna. Men det är lättare sagt än gjort. En verksamhet måste alltid ha koll på kostnaderna samtidigt som de måste ha så hög kvalitet på verksamheten som möjligt för att få elever att välja just deras skola. För det andra är flera kostnadsposter, som lokaler, fasta och går inte att påverka på kort sikt.

Inte heller är det särskilt lätt att på kort sikt höja intäkterna. Det enda tillåtna sättet att få in mer pengar är nämligen att fler elever väljer skolan. Det är exempelvis förbjudet för friskolor att ta ut avgifter av eleverna, eller i realiteten av deras föräldrar. Och det kräver en kortsiktig överkapacitet som fristående grundskolor sällan har.

I sammanhanget bör det påpekas att alla skolor, såväl kommunala som enskilda, måste ha en hållbar ekonomi. Ett överskott är nödvändigt för att kunna bygga upp en buffert för att kunna hantera exempelvis oförutsedda utgifter. Faktum är att "ekonomiska förutsättningar som riskerar att påverka skolverksamheten negativt" är en av de frågor som kan föranleda granskning från Skolinspektionen.⁹ Det är av detta skäl som även kommunal verksamhet enligt kommunallagen måste uppvisa "god avkastning", det vill säga göra ett överskott.

Frågan är då vilka konsekvenser en nedlagd eller kraftigt reducerad fristående skolbransch skulle få för landets elever, familjer och kommuner. I denna rapport undersöker vi detta närmare och vi begränsar oss till grundskolan. 61 procent av alla fristående grundskolor drivs som aktiebolag och de hyser 72 procent av alla elever som går i fristående grundskola. Om deras skolpeng sänks med 8,5 procent och det blir förbjudet att ta ut vinst kommer en stor del av dessa inte längre att vara lönsamma, och de kommer inte heller längre att ha några incitament att bedriva verksamheten. Samtidigt kommer vissa av de andra fristående grundskolorna, som drivs i någon annan form än aktiebolag, också att ha det svårt att anpassa kostnaderna så mycket att de kan överleva. Enligt en mycket konservativ bedömning får vi då en halvering av antalet fristående grundskolor. Vi räknar också, återigen mycket konservativt, med att dessa skolors elever utgör hälften av alla elever i fristående grundskolor.

Utifrån denna bedömning har vi sammanfattningsvis kommit fram till följande:

- Över 172 000 elever går i en fristående grundskola. Det är nästan en av sex (15,7 procent).
- I 278 av landets 290 kommuner bor det elever som går i fristående grundskolor.
- Dessa kommuner måste vara redo att på kort sikt ta emot sammanlagt drygt 86 000 elever som inte längre kommer att ha någon friskola att gå i om skolpengsänknningen och vinstförbudet genomförs.
- Upplands Väsby kommer på kort sikt att behöva ta emot över en fjärdedel av kommunens grundskoleelever, medan Vellinge kommer att vara tvungen att bereda plats åt drygt en sjundedel.
- Kommunerna måste mycket snabbt etablera 371 nya grundskolor.

9 <https://www.skolinspektionen.se/inspektion/inspektion-steg-for-steg/infor-inspektion/urval-for-inspektion/>

Metod och kort om rapporten

Barn som är bosatta i Sverige har rätt till utbildning och nästan alla barn har också skolplikt.¹⁰ Det innebär att barn måste gå i skolan och delta i den verksamhet som anordnas där. Sedan 1970-talet har 99 procent av alla barn gått i grundskolan. Som en spegelbild av denna plikt är varje kommun skyldig att bereda alla barn som är folkbokförda där en plats i grundskolan. Det betyder inte nödvändigtvis att alla barn måste gå i en kommunal skola, utan ett samarbete med friskolor kan innebära att flera av kommunens barn faktiskt fullföljer sin skolplikt i en friskola. Det är dock hos kommunen (och inte hos den enskilda kommunala skolan) som ansvaret ligger att se till alla barn har tillgång till en grundskoleplats.

Grundskolan är avgiftsfri för alla barn i Sverige. Både kommunala och fristående skolor får sina intäkter från skolpengen. Den beräknas av kommunen på basis av dess budget för den kommunala skolan, och den täcker in kostnader för lärare och andra medarbetare, för undervisningsmaterial, lokaler, skolmåltider, elevhälsa, administration och moms. Denna rapport handlar alltså om vilka konsekvenserna skulle bli om den skolpeng som går till fristående grundskolor sänks med 8,5 procent och om det blir förbjudet för fristående skolor att ta ut vinst.

Vi redovisar läget i landets kommuner för läsåret 2020/21: hur många elever i var och en av kommunerna går i fristående grundskolor? Materialet bygger på statistik från Skolverket och Kolada (Rådet för främjandet av regionala analyser, RKA:s databas). Rapporten har enbart använt sig av öppna källor, men oss veterligen har ingen annan gjort en lika omfattande kartläggning. Utifrån detta redovisar vi hur många nya grundskoleelever respektive kommun måste vara beredd på att ta emot och bereda plats för om hälften av alla fristående grundskolor tvingas lägga ned. Rapporten har gjorts av Peter Stein, Stein Brothers, och Fredrik Segerfeldt, näringspolitisk expert på Almega samt Patrick Joyce, chefekonom och fil.lic. i nationalekonomi.

¹⁰ De barn som är undantagna skolplikt är sådana som vistas utomlands varaktigt, sådana som lever under sådana förhållanden att det är uppenbart att man inte kan begära att de ska gå i skolan samt barn som är asylsökande eller papperslösa. Se Skolverket <https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/skolplikt-och-ratt-till-utbildning>

2. Andel elever i fristående skolor

I detta kapitel redovisar vi undersökningens resultat. Tabell 2.1 visar att läsåret 2020/21 gick strax över en miljon barn i grundskola, varav 15,7 procent i någon fristående grundskola.

Tabell 2.1. Inledande indikatorer.

Antal undersökta kommuner	290
Antal kommuner med elever i fristående grundskolor utifrån hemkommun	278
Antal kommuner utan elever i fristående grundskolor utifrån hemkommun	12
Antal kommuner med elever i fristående grundskolor utifrån skolkommun	185
Antal kommuner utan elever i fristående grundskolor utifrån skolkommun	105
Totalt antal elever i grundskola läsåret 2020/21	1 097 180
Totalt antal elever i fristående grundskolor läsåret 2020/21	172 321
Andel elever i fristående grundskola läsåret 2020/21	15,7%

Källa: Skolverket, Kolada

När man vill undersöka hur många elever i varje kommun som går i fristående grundskola kan man göra det på två olika sätt: antingen utifrån skolkommun eller utifrån hemkommun. En undersökning utifrån skolkommun utgår ifrån de skolor som finns på plats i en kommun och visar hur många elever som går i en fristående grundskola belägen i kommunen. Enligt detta sätt att se det finns det 105 kommuner där inga elever går i fristående grundskola.

Denna siffra är dock inte den mest rättvisande när det gäller det ansvar som en kommun skulle få för att tillhandahålla skolplatser om friskolor läggs ner. Många elever går nämligen i friskola i en annan kommun än där de är folkbokförda. Och det är folkbokföringskommunen som har skyldighet att se till att skolplikten kan uppfyllas.

Därför är det bättre att titta på antalet elever i fristående grundskolor utifrån hemkommun. Detta innebär att man utgår från de elever som är folkbokförda i en kommun. Som framgår av tabell 2.1 är det bara 12 av landets kommuner som inte har någon folkbokförd elev i fristående grundskola. Och i samtliga fall rör det sig om befolkningsmässigt små kommuner.¹¹ Den

¹¹ Dessa 12 kommuner är Arjeplog, Arvidsjaur, Dorotea, Essunga, Gnosjö, Hagfors, Lysekil, Malung-Sälen, Malå, Ragunda, Sorsele och Storuman.

absoluta merparten av alla kommuner, 278 av 290, är alltså berörda av en drastiskt minskad friskolebransch.

Tabell 2.2 visar tio-i-topp mätt som **andel** friskoleelever i grundskolan efter hemkommun.

Tabell 2.2. Tio-i-topp, andel elever i fristående grundskolor efter hemkommun läsåret 2020/21.

Kommun	Andel friskoleelever av kommunens grundskoleelever, procent
Upplands Väsby	51,5
Strängnäs	42,8
Täby	39,0
Solna	36,4
Sundbyberg	34,6
Österåker	33,0
Salem	30,5
Flen	29,8
Simrishamn	29,8
Vellinge	29,6

Källa: Skolverket

Tabell 2.3 visar tio i topp avseende **antal** elever i fristående grundskolor, efter hemkommun. Tabellen återspeglar samband med underliggande befolkningsunderlag: rangordningen hänger ihop med befolkningsstorleken. Folkrikaste Stockholm och Göteborg toppar. Samtidigt hamnar Nacka och Täby högt, trots att bägge har jämförelsevis liten totalbefolkning.

Tabell 2.3. Tio-i-topp, antal elever i fristående grundskolor efter hemkommun läsåret 2020/21.

Kommun	Antal friskoleelever av kommunens grundskoleelever
Stockholm	22 312
Göteborg	11 546
Malmö	4 922
Uppsala	4 678
Västerås	4 386
Nacka	3 910
Täby	3 633
Helsingborg	3 484
Norrköping	3 317
Örebro	3 304
Totalsumma	65 492

Källa: Skolverket, Kolada

Dessa siffror visar att en halverad friskolebransch skulle få stora konsekvenser för landets kommuner, liksom för många av deras invånare. Endast 12 av landets kommuner har inga barn i åldern 7–15 år som går i fristående grundskolor. Hela 278 kommuner skulle alltså beröras när de på kort sikt ska ta emot hälften av de sammanlagt 172 321 elever som valt att gå i en fristående grundskola. Det är 86 160 stycken.

Det handlar också om att mycket snabbt etablera nya kommunala grundskolor. Idag går det enligt Skolverket i snitt 232 elever i varje kommunal grundskoleenhet. Om de nya kommunala skolor som ska absorbera hälften av de elever som idag går i fristående grundskolor har samma antal elever i snitt kommer kommunerna att behöva etablera 371 (86 160/232) nya skolor runt om i landet.

Men, invänder kanske någon då, det behöver väl inte vara så besvärligt eller dyrt? Är det inte bara för kommunerna att ta över befintliga lokaler, infrastruktur och personal? Det finns minst dock tre faktorer som pekar på att det inte vore så lätt.

För det första visade vi ovan att många elever som idag går i fristående grundskolor gör det i andra kommuner än den egna, medan det är den kommun man är folkbokförd i som har skyldighet att bereda skolplats. Det innebär att dessa kommuner varken har lärare, byggnader eller annan infrastruktur på plats som de kan ta över för att garantera en plats till alla de barn som tvingas lämna sin friskola. Hur många kommuner handlar det då om? För att ta reda på det räknade vi antalet kommuner där andelen elever i fristående grundskola efter hemkommun överstiger andelen efter skolkommun med minst två procentenheter. Det är 71 stycken, som i olika grad, om halva dagens friskolebransch försvinner, måste vara beredda på att ta emot elever som idag går i friskola i en annan kommun.

För det andra visade en undersökning som SCB gjorde år 2017, på uppdrag av Svenskt Näringsliv, att endast hälften (51 procent) av de lärare som idag arbetar i friskolor, om dessa försvinner, skulle börja jobba i en kommunal skola i stället.¹² Den lärarbrist vi lider av redan idag skulle alltså bli värre och många kommuner skulle ha svårt att hitta tillräckligt många lärare för att ge kommunens barn undervisning.

För det tredje utgår förslaget om sänkt skolpeng till friskolor från att det är förknippat med kostnader för kommunen att hantera ganska små variationer i antalet elever. Då är det svårt att samtidigt hävda att det inte skulle vara förknippat med några kostnader eller problem att helt plötsligt ta emot sammanlagt över 86 000 nya barn.

Man kan exempelvis ställa sig frågan hur svårt och dyrt det kommer att vara för kommuner som Upplands Väsby att på kort sikt ta emot över en fjärdedel (25,75 procent) av kommunens grundskoleelever, eller för Vellinge att bereda plats åt en dryg sjundedel (14,8 procent). Om man i stället för **andel** elever tittar på **antalet** kan man fråga sig hur det ska det gå till när Barn- och utbildningsförvaltningen i exempelvis Västerås stad på kort sikt ska ta emot 2 193 elever, eller när motsvarigheten i Helsingborg ska bereda skolplats åt ytterligare 1 742 grundskoleelever.

I bilaga 1 anges hur många grundskoleelever som idag går i friskolor som respektive kommun måste vara beredd att ge plats åt, om hälften av de fristående grundskolorna försvinner.

¹² https://www.svensktnaringsliv.se/sakomraden/effektiv-offentlig-sektor/3v8e98_privata-alternativs-betydelse-for-lararepdf_1007914.html/Privata+alternativs+betydelse+fr+lrare.pdf

3. Avslutande diskussion

På det stora hela är frågan om skolans driftsform och om vinstuttag egentligen sekundär. Svensk skolas viktigaste uppgift är att förmedla kunskap. För det krävs ordning och reda i klassrummet, duktiga lärare och att kvaliteten höjs så att så många barn och ungdomar som möjligt får en god utbildning.

Det innebär dock inte att friskolebranschens överlevnad är någon bisak för de ca 400 300 barn och ungdomar som tillsammans med sina föräldrar valt en fristående skola (inklusive förskola). Dessutom finns det många fler som skulle vilja få en plats i en friskola men som inte lyckats få det.

Att tvinga hela – eller stora delar av – friskolebranschen att lägga ned skulle inte bara förstöra livspusslet för alla dessa människor, det skulle också underkänna deras rätt att välja skola och därmed att utöva egenmakt i vardagen. För det finns inget annat sätt att se till att det finns ett så brett utbud av skolor att valfriheten blir verklig för de allra flesta än att företag som driver friskolor har möjlighet att göra ett överskott. Det är orealistiskt att tro att den ideella sektorn – även på medellång sikt – skulle ha ambition eller möjlighet att fylla upp det tomrum som skulle uppstå om de bolagsdrivna skolorna tvingades lägga ner. För det handlar inte bara om hundratusentals barn och elever, utan även om tusentals skolor (och förskolor) och nästan alla landets kommuner.

I denna rapport har vi utgått från de två förslag som utbildningsminister Anna Ekström nyligen lagt fram: på kort sikt en reducering av friskolornas skolpeng med 8,5 procent och på medellång sikt ett förbud mot överskott i hela friskolebranschen. Och så har vi undersökt vilka konsekvenserna skulle bli om de blev verklighet. En stor del av denna bransch skulle helt enkelt slås ut. Vi har utgått från ett konservativt scenario där halva branschen försvinner.

Det innebär att drygt 86 000 av de barn som idag går i fristående grundskola blir hänvisade till de kommunala skolorna. Detta ställer stora krav på landets kommuner, och motsvarar med dagens siffror 371 nya skolor. Det berör dessutom 278 av landets 290 kommuner. Detta i ett läge där många kommuner dessutom har behov av att investera i nya skolor på grund av befolkningstillväxt.¹³

¹³ <https://www.friskola.se/app/uploads/2020/03/klarar-sverige-skolbristen.pdf>

Almega tycker att utvecklingen borde gå åt motsatt håll, att Sveriges friskolebransch ska utvecklas, inte avvecklas. Friskolorna bör kunna växa genom att:

- Den politiska risken försvinner. Att ideligen få sin existens ifrågasatt från politiskt håll skrämmer bort många som vill starta och driva en fristående skola;
- Det blir lättare att starta fristående skolor. I grunden är det bra och viktigt att det ställs höga krav på skolor. Men Skolinspektionens tillståndskrav innebär att dagens regelverk försvårar för många eldsjälar och utbildningsentreprenörer som gärna skulle starta nya, små friskolor;
- Ersättningsystemet till friskolor blir detsamma som till kommunala skolor. Utbildning borde också vara momspliktiga tjänster, inte minst med tanke på de många tjänster en skola idag behöver ta in för att kunna tillgodogöra högkvalitativ utbildning. På så vis skulle fristående skolor få likvärdiga villkor med kommunala skolor;¹⁴
- Det blir obligatoriskt att välja skola. Obligatoriskt skolval skapar förutsättningar för att alla blir bättre informerade om att det finns ett skolval och det skapar incitament för att ta reda på hur alternativen ser ut.

14 <https://www.dagensjuridik.se/debatt/debatt-friskolors-villkor-ar-felaktigt-beskrivna/>

Bilaga 1: Hur många "nya" elever måste respektive kommun ta emot?

Tabellen anger hur många friskoleelever som varje kommun måste bereda plats för i den kommunala grundskolan om förslagen om sänkt skolpeng till friskolor och vinstförbud blir verklighet. Vi har, mycket konservativt, antagit att hälften av friskolorna tvingas lägga ned, samt att nedläggningen fördelas jämnt över landet.

Skolverket anger andelen friskoleelever med endast en decimal, vilket innebär att elevantalen för respektive kommun avrundats. Totalsiffran baseras dock på de icke avrundade talen. I det fall en kommun endast har en friskoleelev har vi avrundat uppåt. Att totalen är 0,5 procent (484 elever) lägre än vad Skolverkets riksiffror visar, beror bl a på att elever som inte är folkbokförda i Sverige ej går att härröra till en kommun.

Kommun	Antal elever
Ale	162
Alingsås	399
Alvesta	92
Aneby	3
Arboga	7
Arjeplog	0
Arvidsjaur	0
Arvika	83
Askersund	4
Avesta	61
Bengtstors	1
Berg	21
Bjurholm	2
Bjuv	65
Boden	319
Bollebygd	72
Bollnäs	340
Borgholm	17
Borlänge	291
Borås	857
Botkyrka	1 311
Boxholm	1
Bromölla	8
Bräcke	4
Burlöv	150
Båstad	55
Dals-Ed	1
Danderyd	456

Kommun	Antal elever
Degerfors	1
Dorotea	0
Eda	6
Ekerö	361
Eksjö	3
Emmaboda	4
Enköping	539
Eskilstuna	1 137
Eslöv	106
Essunga	0
Fagersta	94
Falkenberg	366
Falköping	63
Falun	605
Filipstad	25
Finspång	43
Flen	261
Forshaga	27
Färgelanda	46
Gagnef	6
Gislaved	59
Gnesta	96
Gnosjö	0
Gotland	397
Grums	65
Grästorp	3
Gullspång	1
Gällivare	67

Kommun	Antal elever
Gävle	1 260
Göteborg	5 773
Götene	15
Habo	20
Hagfors	0
Hallsberg	50
Hallstahammar	21
Halmstad	616
Hammarö	38
Haninge	1 412
Haparanda	31
Heby	38
Hedemora	169
Helsingborg	1 742
Herrljunga	1
Hjo	3
Hofors	8
Huddinge	1 478
Hudiksvall	167
Hultsfred	142
Hylte	1
Håbo	251
Hällefors	1
Härjedalen	1
Härnösand	109
Härryda	310
Hässleholm	332
Höganäs	148

Kommun	Antal elever
Högsby	1
Hörby	110
Höör	237
Jokkmokk	4
Järfälla	876
Jönköping	999
Kalix	83
Kalmar	403
Karlsborg	47
Karlshamn	210
Karlskoga	35
Karlskrona	810
Karlstad	567
Katrineholm	184
Kil	43
Kinda	2
Kiruna	104
Klippan	91
Knivsta	187
Kramfors	25
Kristianstad	525
Kristinehamn	3
Krokom	38
Kumla	64
Kungsbacka	647
Kungsör	13
Kungälv	317
Kävlinge	343
Köping	4
Laholm	56
Landskrona	734
Laxå	1
Lekeberg	28
Leksand	129
Lerum	190
Lessebo	35
Lidingö	823
Lidköping	153
Lilla Edet	94
Lindesberg	63
Linköping	1 314
Ljungby	101
Ljusdal	166

Kommun	Antal elever
Ljusnarsberg	15
Lomma	87
Ludvika	40
Luleå	386
Lund	801
Lycksele	1
Lysekil	0
Malmö	2 461
Malung	0
Malå	0
Mariestad	166
Mark	109
Markaryd	4
Mellerud	1
Mjölby	23
Mora	32
Motala	193
Mullsjö	16
Munkedal	2
Munkfors	1
Mölnadal	464
Mönsterås	12
Mörbylånga	215
Nacka	1 955
Nora	44
Norberg	1
Nordanstig	99
Nordmaling	12
Norrköping	1 658
Norrtälje	660
Norsjö	1
Nybro	50
Nykvarn	15
Nyköping	902
Nynäshamn	128
Nässjö	51
Ockelbo	6
Olofström	17
Orsa	12
Orust	97
Osby	17
Oskarshamn	18
Ovanåker	2

Kommun	Antal elever
Oxelösund	39
Pajala	22
Partille	142
Perstorp	17
Piteå	66
Ragunda	0
Robertsfors	11
Ronneby	309
Rättvik	2
Sala	22
Salem	358
Sandviken	142
Sigtuna	498
Simrishamn	234
Sjöbo	178
Skara	106
Skellefteå	247
Skinnskatteberg	1
Skurup	44
Skövde	387
Smedjebacken	4
Sollefteå	11
Sollentuna	1 226
Solna	1 108
Sorsele	0
Sotenäs	1
Staffanstorps	177
Stenungssund	96
Stockholm	11 156
Storfors	3
Storuman	0
Strängnäs	912
Strömstad	1
Strömsund	1
Sundbyberg	821
Sundsvall	1 423
Sunne	29
Surahammar	8
Svalöv	153
Svedala	46
Svenljunga	13
Säffle	49
Säter	24

Kommun	Antal elever
Sävsjö	56
Söderhamn	62
Söderköping	100
Södertälje	1 416
Sölvesborg	10
Tanum	8
Tibro	5
Tidaholm	1
Tierp	23
Timrå	56
Tingsryd	65
Tjörn	20
Tomelilla	111
Torsby	1
Torsås	12
Tranemo	1
Tranås	17
Trelleborg	199
Trollhättan	585
Trosa	12
Tyresö	579
Täby	1 817
Töreboda	40
Uddevalla	383
Ulricehamn	69
Umeå	984

Kommun	Antal elever
Upplands Väsby	1 370
Upplands-Bro	249
Uppsala	2 339
Uppvidinge	40
Vadstena	1
Vaggeryd	42
Valdemarsvik	31
Vallentuna	532
Vansbro	26
Vara	60
Varberg	283
Vaxholm	84
Vellinge	676
Vetlanda	39
Vilhelmina	33
Vimmerby	1
Vindeln	12
Vingåker	53
Vårgårda	15
Vänersborg	284
Vännäs	50
Värmdö	747
Värnamo	2
Västervik	101
Västerås	2 193
Växjö	517

Kommun	Antal elever
Ydre	1
Ystad	153
Åmål	83
Ånge	53
Åre	3
Årjäng	12
Åsele	1
Åstorp	35
Åtvidaberg	16
Älmhult	125
Älvdalen	1
Älvkarleby	147
Älvsbyn	1
Ängelholm	44
Öckerö	70
Ödeshög	2
Örebro	1 652
Örkelljunga	56
Örnsköldsvik	92
Östersund	631
Österåker	932
Östhammar	7
Östra Göinge	77
Överkalix	28
Övertorneå	24
Total	85 676